

Наведена систематизація функцій Державної фінансової інспекції сприятиме подальшим теоретичним дослідженням фінансово-правового статусу цього контролюючого органу.

Література

1. Рябченко О.П. Держава і економіка: адміністративно-правові аспекти взаємовідносин : монографія / О. П. Рябченко; заг. ред. О. М. Бандурка. – Х. : Вид-во УВС, 1999. – 299 с.

2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січня 1993 року № 2939-ХІІ [в редакції Закону № 5463-VI 5463-17 від 16.10.2012] // *Голос України* від 02.03.1993.

3. Про Положення про Державну фінансову інспекцію України : Указ Президента України від 23 квітня 2011 року № 499/2011 // *Урядовий кур'єр* від 17.05.2011. – № 87.

УДК 347.2(075.8)

Пономаренко О. В.,

к.т.н, доцент,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ АВТОРСЬКИМИ ПРАВАМИ В ІНТЕРНЕТІ

За загальним правилом, кожен автор має право здійснювати економічну експлуатацію створеного ним об'єкта авторського права у спосіб, який вважає доцільним. Виключність права автора на використання твору, а також його права дозволяти чи забороняти використовувати твір іншим особам передбачено ч. 1 ст. 15 Закону України "Про авторське право і суміжні права" [1]. Під розпорядженням авторськими правами в мережі Інтернет в рамках даного дослідження матиметься на увазі саме реалізація в глобальній мережі сукупності авторсько-правових правомочностей у їх єдності та диференціації.

Чинне авторсько-правове законодавство України містить перелік з одинадцяти авторських правомочностей, при цьому законодавець наголошує на невичерпності запропонованого ним переліку. Інтернет-середовище та цифрова форма примірників творів, що на сьогоднішній день

використовується в ньому, вносять свої відчутні корективи до традиційних шляхів реалізації вищевказаних правомочностей.

Сама процедура надання твору цифрової форми має велике значення з точки зору її кваліфікації відповідно до позицій авторського права. Французький дослідник А. Керевер оцифруванням називав виражений електронними засобами переклад будь-якого сповіщення у формі тексту, звуку, статичного або рухомого зображення бінарною мовою, що використовує двійкові знаки 1 і 0 [2 с.135]. Відтак, постає питання, до якої з правомочностей (відтворення чи переробки) слід віднести оцифрування.

Французький науковець Д. Ліпчик розглядає переведення об'єкта авторського права у цифрову форму як відтворення [3 с. 158]. Російський дослідник у галузі авторського права В.О. Калятін навіть формулює нову категорію "цифрове відтворення", як окремий вид правомочності відтворення. За В.О. Калятіним цифрове відтворення, на відміну від аналогового, різко збільшує можливості копіювання твору, а переведення твору в цифрову форму слід розглядати як самостійну дію [4, с. 96].

Такої ж думки притримується законодавець ЄС. Так, відповідно до "Зеленого документу" ("Greenpaper"), прийнятого Комісією Європейського Співтовариства 19 липня 1995 р., "концепція відтворення повинна бути відповідним чином переглянута, щоб визначити, чи повинно право на відтворення застосовуватися до звичайного використання (цифрова форма, перехідні копії, збереження в пам'яті комп'ютерів та іншого обладнання), характерного для інформаційного суспільства" [5, с. 178]. Відповідно всі нормативно-правові акти, розробка яких проходила на базі "Зеленого документу", сприйняли концепцію віднесення оцифрування до правомочності відтворення.

Віднесення цифрового вираження об'єктів авторського права до правомочності відтворення є цілком слушним, оскільки зміст об'єкта залишається недоторканим, а змін зазнає лише його форма. Крім того, віднесення оцифрування до переробки спричинило б необхідність вирішення питання наявності чи відсутності творчого характеру здійсненої переробки, оскільки творча переробка, звісно, за умови дотримання прав автора, призводить до появи нового об'єкта авторського права – похідного твору, а також нового суб'єкта авторського права, який набуває весь комплекс авторських правомочностей щодо створеного ним похідного твору.

Досліджуючи особливості розпорядження авторськими правами в

мережі Інтернет, слід торкнутись авторсько-правової кваліфікації розміщення твору у глобальній мережі і співвідношення правомочностей відтворення та подання до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до такого об'єкта з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором (так звана "правомочність доступу").

Остання правомочність з'явилась в українському авторському праві внаслідок імплементації норм міжнародних Договорів Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право та про виконання і фонограми. Формулювання такої правомочності майже дослівно повторює норми міжнародних договорів і з часом модифікувалась в Україні у формулювання ст. 442 Цивільного кодексу "використання шляхом відображення у загальнодоступних електронних системах інформації" [6]. Відтак, можна говорити про певну конкуренцію правомочностей. Введення правомочності надання доступу мало за мету регулювання правових відносин використання об'єктів авторського і суміжних прав у мережі Інтернет.

В різних актах цивільного законодавства (маються на увазі Цивільний кодекс України та Закон України "Про авторське право та суміжні права") оговорювану правомочність викладено в різних редакціях, тому варто проаналізувати обидва формулювання. Розміщення автором твору в мережі Інтернет відповідно до п.9 ч.3 ст. 15 Закону України "Про авторське право та суміжні права" кваліфікується як "подання своїх творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором [1]".

Цивільний кодекс України не кваліфікував таке розповсюдження як окрему авторську правомочність використання твору, однак передбачив його у ч. 1 ст. 442 ЦК як один з різновидів опублікування, визначивши як "повідомлення невизначеному колу осіб шляхом відображення у загальнодоступних електронних системах інформації [6]".

На основі аналізу двох вищенаведених дефініцій, можемо дійти висновку, за яким розміщення об'єктів авторських прав в мережі Інтернет згідно з нормами Закону України "Про авторське право і суміжні права" повинне відповідати двом умовам: доступність для публіки в будь-який час; доступність для публіки з будь-якого місця.

Натомість за нормами Цивільного кодексу України умовами кваліфікації певних дій як розміщення об'єктів авторських прав в ме-

режі Інтернет є: доступ для невизначеного кола осіб; відображення у загальнодоступних електронних системах інформації.

Недотримання хоча б однієї з наведених умов виключає захист твору за допомогою наведеної правомочності, залишаючи можливості захисту лише в межах правомочності відтворення. Проте, як свідчить практика, обхід вказаних умов не становить жодних складнощів. Так, загальнодоступність легко обходиться завдяки введенню на веб-сайті так званої системи реєстрації користувачів. Така система може вимагати, наприклад, надання користувачем певних анкетних даних, затвердження сталих ніку (username) та пароллю. Запровадження такої системи дозволяє власникам сайту вважати визначеними осіб, що користуватимуться таким сайтом, а сам сайт – вивести з категорії загальнодоступних.

Відтворення в цифровій формі, як один із способів використання твору, слід взагалі залишити за межами авторсько-правового регулювання. Це можна зробити шляхом внесення змін до чинного законодавства, які б уточнювали неможливість використання правомочності відтворення до випадків, перерахованих авторами в даному дослідженні. Таке твердження ґрунтується на об'єктивних відмінностях відтворення цифрової і матеріальної форми твору. Зазначені відмінності знаходять вияв в наступному: реальна можливість здійснювати контроль за електронним цифровим відтворенням на сьогоднішній день відсутня; таке відтворення може здійснюватись комп'ютером без прямої на те вказівки користувача (наприклад, у кеш-пам'яті), крім того, навіть поза його волею; для здійснення такого відтворення користувач фактично не потребує спеціальних зусиль чи фінансових витрат; тиражування та здійснення копій внаслідок такого роду відтворення практично нічим не обмежено, встановлення кількісних обмежень у більшості випадків не виявляється можливим.

Література

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

2. Керевр А. Проблеми адаптації до цифрового мультимедійного середовища. Права на відтворення і права на публічне сповіщення // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід. У 2 кн. / За ред. А. С. Довгерта. – Кн. 2: Виступи, статті європейських спеціалістів. – К., 2001. – С. 135.

3. Ліпчик Д. Авторское право и смежные права / Д. Ліпчик. – М.: Ладомир, Изд-во ЮНЕСКО, 2002. – 788 с.

4. Калятин В. О. Интеллектуальная собственность (Исключительные права): Учебник для вузов / В. О. Калятин. – М.: Издательство НОРМА, 2000. – 450 с.

5. Авторське право і суміжні права в інформаційному просторі. "Зелений документ", прийнятий Комісією Європейського Співтовариства 19 липня 1995 р. // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: У 2-х кн. / За ред. А. С. Довгерта. – К.: Видавничий Дім "ІнЮре", 2001. – Кн.1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України. – С. 64-83.

6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 42. – Ст. 522.

УДК 342.925:35.08(477) (043.2)

Розум І.О.,
асистент,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ КАТЕГОРІЇ "ПІДСУДНІСТЬ СПРАВ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ АБО БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ ТА КОМІСІЙ З РЕФЕРЕНДУМУ"

Адміністративно – процесуальна форма встановлюючи єдиний, уніфікований та чітко визначений нормами адміністративно – процесуального права порядок діяльності, зокрема, адміністративних судів, який утворює врегульований особливий правовий режим провадження в адміністративних справах, своїм змістом передбачає й визначення конкретного адміністративного суду з їх законодавчо встановленої системи, котрий наділений повноваженнями розглядати та вирішувати публічно – правовий спір, що виник між сторонами публічно – правового відношення. Слід ґрунтовно наголосити й на тому, що процесуальне положення адміністративного суду, як носія судово – владних повноважень щодо розгляду та вирішення публічно – правових спорів, прямо визначається через інститут підсудності справ адміністративної юрисдикції. Вказаний процесуальний інститут спрямований, по – перше, на розме-

жування компетенції адміністративних судів однієї ланки, а по – друге, адміністративних судів окремих ланок їх визначеної системи щодо розгляду та вирішення публічно – правових спорів сторін, віднесених адміністративно – процесуальним законодавством до їх юрисдикції. Таке розмежування, з одного боку, встановлює процесуальні гарантії: повного, всебічного та об'єктивного встановлення адміністративним судом всіх обставин адміністративної справи; належного, своєчасного (в межах нормативно встановлених процесуальних строків розгляду та вирішення адміністративних справ) захисту й поновлення суб'єктивного права, свободи чи охоронюваного законом інтересу суб'єкта публічно – правового відношення, а з іншого, – визначаючи конкретний адміністративний суд, котрий повинен здійснювати правосуддя в відповідній адміністративній справі, недопущення: спорів останніх щодо наявності чи відсутності у них компетенції вирішувати такий публічно – правовий спір; необґрунтованої відмови в судовому захисті. Інститут підсудності справ адміністративної юрисдикції характеризується двома найважливішими ознаками, що притаманні будь – якому правовому інституту. По – перше: наявністю системи адміністративно – процесуальних норм, що регулюють питання віднесення підвідомчих адміністративним судам адміністративних справ до відання конкретного адміністративного суду для їх розгляду та вирішення ним по першій інстанції (предметна, територіальна та інстанційна підсудність), та в подальшому – перегляду (у випадку забезпечення такого процесуального права) в апеляційному та касаційному порядку (інстанційна підсудність). По – друге, наявністю особливого предмета правового регулювання, під котрим необхідно розуміти сукупність правовідносин, пов'язаних зі зверненням уповноваженого адміністративно – процесуальним законодавством суб'єкта спірного публічно – правового відношення до конкретного адміністративного суду з метою вирішення публічно – правового спору або з метою оскарження прийнятого по справі судового рішення в апеляційному чи касаційному порядку (у випадку прямого забезпечення такого процесуального права).

В науковій літературі та в межах окремих наукових досліджень існують спектрально різноманітні погляди вчених – теоретиків щодо визначення поняття категорії "підсудності" в адміністративному процесі. Так, з точки зору В.К. Матвійчука та І.О. Хара підсудність можна визначити як розмежування компетенції між окремими ланками судової системи і між судами однієї ланки щодо розгляду і вирішення підвідомчих їм ад-